

LEADER w ramach rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

**Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi**

LEADER a RLKS

- LEADER – rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS) wspierany ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)

Podstawy prawne LEADER i RLKS

- przepisy wspólnotowe
 - rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)
- przepisy krajowe
 - (ustawa)

Wspólnotowe akty prawne

- rozporządzenie nr **1303/2013**
 - z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320)
 - w szczególności art. 32-35
- rozporządzenie nr **1305/2013**
 - z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Funduszu Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487)
 - w szczególności art. 42-44

Rozporządzenie 1303/2013

- Co to jest RLKS
- Jakie fundusze UE mogą wspierać RLKS (EFSI)
- Koordynacja wsparcia RLKS z EFSI
- Fundusz wiodący
- Elementy LSR
- Komisja wybierająca LSR
- Wybór w terminie 2 lat od przyjęcia umowy ramowej
 - 23 maja 2014 r. + 2 lata
 - dodatkowe LSR do 31 grudnia 2017 r.
- Zadania LGD
- LGD jako beneficjent wsparcia w ramach LSR
- Poddziałania RLKS
- Ograniczenie 25% na koszty bieżące i aktywizację

Rozporządzenie 1305/2013

- Zaliczki (art. 42 ust. 2 , art. 45 ust. 4 oraz art. 63 rozporządzenia EFRROW)
- Pakiet startowy LEADER
 - nieuwzględniony w PROW 2014-2020
- Szczegółowe regulacje dotyczące projektów współpracy

Krajowe akty prawne

- ustawa o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (**ustawa RLKS**)
- ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (**ustawa PROW 2014-2020**)

oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi ustanawiające szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy w ramach poszczególnych poddziałań LEADER

- a) wsparcie przygotowawcze,
- b) wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,
- c) przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania,
- d) wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Ustawa RLKS

- Rola samorządu województwa
- Komisja wybierająca
- Forma prawna LGD
- Wybór LSR
- Podstawowe zasady przyznawania pomocy
 - wspólne dla wszystkich programów realizujących RLKS

Rola samorządu województwa

- Określone w ustawie zadania w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność zarząd województwa
- wykonuje jako:
 - 1) **instytucja zarządzająca** – w przypadku programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub Europejskiego Funduszu Społecznego;
 - 2) organ reprezentujący:
 - a) **instytucję pośredniczącą** właściwą w zakresie rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność – w przypadku: programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, w zakresie zadań dotyczących powoływania komisji, o której mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013, i dokonywania wyboru LSR, programu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego,

Komisja wybierająca

1. Komisję, o której mowa w art. 33 ust. 3 rozporządzenia nr 1303/2013, zwaną dalej „komisją”, powołuje zarząd województwa, w drodze uchwały, określając w szczególności:
 - 1) liczbę członków komisji;
 - 2) skład komisji, w tym przewodniczącego i jego zastępcę będących przedstawicielami zarządu województwa;
 - 3) regulamin działania komisji normujący zasady jej funkcjonowania, w tym podział zadań między członków komisji i zasady wynagradzania członków komisji będących ekspertami.
2. W skład komisji wchodzi przedstawiciele zarządu województwa i eksperci.
3. Eksperci stanowią co najmniej jedną trzecią składu komisji.

Forma prawna LGD

- Art. 4. 1. ustawy o RLKS - LGD działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną.
- 2. 2) nadzór nad LGD sprawuje marszałek województwa

Wsparcie przygotowawcze – projekt rozporządzenia:

§ 3. O pomoc na operację ubiegać się może podmiot będący stowarzyszeniem, fundacją lub związkiem stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego.

***Uwaga!!!!** Art. 4. 5. - Udzielenie dalszego pełnomocnictwa do*

uczestniczenia w pracach rady jest niedopuszczalne.

Wybór LSR

- Art. 6. Wyboru LSR dokonuje się na wniosek LGD w ramach konkursu ogłoszonego przez zarząd województwa.
- Art. 7. Wniosek o wybór LSR składa się do zarządu województwa:
 - 1) na formularzu opracowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw Rybołówstwa i udostępnionym przez zarząd województwa;
- Art. 9. 1. Zarząd województwa przeprowadza wybór LSR na podstawie regulaminu konkursu.

Podstawowe zasady przyznawania pomocy

Art. 10. 1. W przypadku gdy:

1) wniosek o wybór LSR:

a) nie został złożony w terminie lub

b) nie zawiera nazwy LGD, lub

c) nie zawiera adresu LGD i nie można ustalić tego adresu na podstawie posiadanych danych, lub

2) do wniosku o wybór LSR nie dołączono LSR – zarząd województwa pozostawia wniosek bez rozpatrzenia.

2. W razie stwierdzenia, że wniosek o wybór LSR zawiera braki inne niż określone w ust. 1 lub oczywiste omyłki, zarząd województwa wzywa LGD do usunięcia tych braków lub poprawienia oczywistych omyłek w terminie 7 dni, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

3. Usunięcie braków we wniosku o wybór LSR lub poprawienie w nim oczywistych omyłek nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji.

Podstawowe zasady przyznawania pomocy - cd

Art. 11. 1. Wybór LSR jest dokonywany w drodze uchwały komisji. Jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI, w uchwale o wyborze LSR wyznacza się spośród EFSI fundusz wiodący, o którym mowa w art. 32 ust. 4 rozporządzenia nr 1303/2013, biorąc pod uwagę wysokość wkładu poszczególnych EFSI w realizację LSR oraz dostępność środków w ramach poszczególnych programów.

2. Komisja przygotowuje i zamieszcza na stronie internetowej województwa listę ocenionych LSR zawierającą liczbę punktów otrzymanych przez poszczególne LSR oraz wskazanie LSR, które zostały wybrane.

Podstawowe zasady przyznawania pomocy - cd

4. Jeżeli LSR otrzymała minimalną liczbę punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, jednakże nie otrzymała minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, określonej dla co najmniej jednego kryterium w regulaminie konkursu na podstawie art. 9 ust. 3, a są dostępne środki przeznaczone na realizację tej LSR, uchwała, o której mowa w ust. 3, zawiera również informację o wyborze LSR pod warunkiem wprowadzenia zmian w LSR zapewniających otrzymanie w ramach oceny każdego kryterium wyboru co najmniej minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR, określonej dla tych kryteriów w regulaminie konkursu na podstawie art. 9 ust. 3.

5. Wyboru LSR dokonuje się w terminie 4 miesięcy od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR.

Obszar kwalifikujący się do wsparcia

- LEADER będzie realizowany na obszarach wiejskich
 - definiowanych jako obszar całego kraju z wyłączeniem obszaru miast o liczbie mieszkańców większej niż 20 000
- Jedna LSR będzie realizowana na obszarze zamieszkanym przez min. 30 000 mieszkańców obszarów wiejskich i max. 150 000 mieszkańców i obejmować obszar przynajmniej 2 gmin z obszarów wiejskich
- Jedna forma prawna - stowarzyszenie mające osobowość prawną i działające w oparciu o przepisy ustawy o realizacji PROW oraz o RLKS

ZADANIA LGD

(art. 34 ust. 3 rozporządzenia 1303/2013)

- Rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji (plan komunikacyjny)
- Opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów spoza sektora publicznego i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej
- Zapewnianie spójności ze strategią rozwoju lokalnego podczas wyboru operacji poprzez uszeregowanie ich pod względem ważności w zależności od ich wkładu w realizację celów strategii
- ...

ZADANIA LGD

(art. 34 ust. 3 rozporządzenia ramowego)

- Opracowanie i publikowanie zaproszeń do składania wniosków lub trwająca procedura składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru
- Przyjmowanie i dokonywanie oceny wniosków o dofinansowanie
- Wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz, w stosownych przypadkach, przedkładanie wniosków do organu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem
- Monitorowanie realizacji strategii rozwoju lokalnego i operacji będących przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań ewaluacyjnych związanych z tą strategią

Ustawa PROW 2014-2020

- Podstawowe zasady przyznawania pomocy w ramach LEADER
 - delegacja do rozporządzeń Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

LEDER w PROW 2014-2020

Pełna nazwa działania:

Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy
LEADER

Podziałania:

- Wsparcie przygotowawcze,
- Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność,
- Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania,
- Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji.

Cele LEADER

- wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR,
- zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości,
- dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE),
- podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
- podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji,
- rozwój produktów lokalnych,
- rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
- zachowanie dziedzictwa lokalnego,
- rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
- rozwój infrastruktury drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Wsparcie w ramach tego poddziałania musi spełniać cele szczegółowe dla działania oraz cele określone w LSR. Pomoc ma formę refundacji lub płatności zryczałtowanej w zależności od rodzaju operacji. W przypadku operacji polegających na rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej pomoc ma **formę płatności zryczałtowanej (premi)**.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Zakres wsparcia (1):

1) wspierania udziału społeczności lokalnej w realizacji LSR lub wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych;

2) rozwoju przedsiębiorczości na obszarze objętym LSR poprzez:

- a) podejmowania działalności gospodarczej podlegającej rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo w rejestrze przedsiębiorców przy Krajowym Rejestrze Sądowym,
- b) dywersyfikację źródeł dochodu w gospodarstwie poprzez podejmowanie dodatkowej działalności gospodarczej podlegającej rejestracji w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej,
- c) tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych,
- d) rozwijanie przedsiębiorstw,
- e) podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR, w powiązaniu z operacjami, o których mowa w lit. a – d;

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Zakres wsparcia (2):

- 3) tworzenia sieci podmiotów prowadzących działalność na obszarze objętym LSR, współpracujących w zakresie:
 - świadczenia usług turystycznych,
 - krótkich łańcuchów żywnościowych,
 - rynków zbytu produktów i usług lokalnych;

- 4) rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem budowy lub modernizacji targowisk, objętych wsparciem w ramach działania, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 ustawy ROW;

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Zakres wsparcia (3):

- 5) zachowania dziedzictwa lokalnego tj. o cechach wynikających z historii lub tradycji danego obszaru;
- 6) rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury:
turystycznej lub rekreacyjnej, kulturalnej, drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego;
- 7) promowania: produktów lub usług lokalnych, rynków zbytu produktów i usług lokalnych, turystyki, rekreacji lub kultury.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Beneficjenci: Osoby fizyczne, osoby prawne, w tym m.in. kółka rolnicze, JST z wyłączeniem województw, ich związki bądź ich jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, spółdzielnie, kościoły, związki wyznaniowe, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną.

Kryteria wyboru: Kryteria wyboru operacji oraz zasady dokonywania ich zmian określone zostaną przez LGD w LSR. Będą one podlegały ocenie przez komisję wybierającą w ramach konkursu na wybór LSR. Zmiana kryteriów wyboru będzie wymagała zgody samorządu województwa, z którym LGD podpisała umowę na realizację LSR.

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych oraz LGD – **do 300 tys. zł.**

Grantobiorcy – **do 100 tys. zł.**

Limit na operacje – **300 tys. zł** z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcie działalności gospodarczej, tworzenia inkubatorów oraz operacji realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Limit pomocy na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego - **500 tys. zł.**

Limit na operację z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej – **100 tys. zł.**

Limit na operację własną – **50 tys. zł**

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej **50 tys. zł.**

Całkowita wartość grantu wynosi nie więcej niż **50 tys. zł.**

Intensywność pomocy wynosi **do 100%.**

Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność

LGD może być Beneficjentem jedynie w przypadku:

- „operacji własnych LGD” (bez uszczerbku dla art. 34 ust. 3 lit b rozporządzenia ogólnego wskazującego na konieczność stosowania niedyskryminującej i przejrzystej procedury wyboru, pozwalającej unikać konfliktów interesów);
- „projektów grantowych” tj. operacji, gdzie beneficjentem ubiegającym się o wsparcie przed podmiotem wdrażającym jest LGD, i to LGD jest wskazywana w systemie jako beneficjent; operacja taka składa się z szeregu grantów, których realizatorami są różnorodne podmioty działające na obszarze objętym LSR; wszystkie granty wchodzące w skład projektu grantowego, są projektami komplementarnymi i łącznie przyczyniają się do realizacji, założonych dla danego projektu grantowego, celów i wskaźników.

W przypadku projektów grantowych, grantobiorcami mogą być również sformalizowane grupy nieposiadające osobowości prawnej (np. koła gospodyń wiejskich). Grantobiorcami nie mogą być podmioty prowadzące działalność gospodarczą lub deklarujące jej podjęcie.

Wsparcie przygotowawcze – projekt rozporządzenia zamieszczony na stronie: bip.minrol.gov.pl

§ 4. 1. Pomoc przyznaje się podmiotowi, o którym mowa w § 3, jeżeli:

1) przedstawił:

a) opis obszaru planowanego do objęcia strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, zwaną dalej „LSR”, i jego spójności,

b) plan włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie LSR wraz

z harmonogramem, zwany dalej „planem włączenia społeczności”;

2) jego członkami lub podmiotami, które zobowiązały się do współpracy z tym podmiotem, są przynajmniej po jednym przedstawicielu, o którym mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

Wsparcie przygotowawcze – projekt rozporządzenia

Plan włączenia społeczności zakłada co najmniej:

1) utrzymanie na potrzeby przygotowania LSR, w tym prowadzenia konsultacji

społecznych, zatrudnienia na poziomie określonym w ust. 1 pkt 3;

2) funkcjonowanie biura otwartego dla mieszkańców obszaru planowanego do objęcia LSR

przez co najmniej 2 dni w tygodniu;

3) prowadzenie strony internetowej;

4) przeprowadzenie konsultacji społecznych w zakresie przygotowywanej LSR, w tym zorganizowanie jednego spotkania, na obszarze każdej z gmin planowanej do objęcia LSR.

Wsparcie przygotowawcze – projekt rozporządzenia

§ 5. Pomoc jest przyznawana w wysokości 100 000 złotych, z tym że w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez:

- 1) mniej niż 100 000 i co najmniej 60 000 mieszkańców – w wysokości 85 000 złotych,
- 2) mniej niż 60 000 mieszkańców – w wysokości 70 000 złotych.

§ 11. 6. Złożony wniosek o przyznanie pomocy nie może być zmieniany przez wnioskodawcę w zakresie wykazu gmin, o którym mowa w § 10 ust. 1 pkt 3, chyba że zmiany te wynikają z wezwań właściwego organu samorządu województwa.

§ 12. Wniosek o przyznanie pomocy rozpatruje się w terminie miesiąca od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

Wsparcie przygotowawcze – projekt rozporządzenia

§ 17. 1. Środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane na warunkach określonych w umowie, z tym że pomoc wypłacana jest w dwóch transzach w wysokości:

- 1) 70% kwoty pomocy w przypadku pierwszej transzy;
- 2) 30% kwoty pomocy w przypadku drugiej transzy.

2. Druga transza pomocy jest wypłacana, jeżeli:

- 1) beneficjent zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie,
- 2) w terminie składania wniosków o wybór LSR, o którym mowa w art. 7 pkt 2 ustawy o rozwoju lokalnym beneficjent:
 - a) zrealizował operację zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu i w umowie, w tym zrealizował plan włączenia społeczności,
 - b) udokumentował zrealizowanie operacji;
- 3) przygotowana przez beneficjenta LSR:
 - a) została złożona zgodnie z przepisami ustawy o rozwoju lokalnym, w ramach konkursu o wybór LSR,
 - a) obejmuje obszar nie mniejszy niż obszar planowany do objęcia LSR,
 - b) zakłada współfinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
 - c) spełnia warunki wyboru LSR określone w przepisach tej ustawy.

Dziękuję za uwagę

